

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 15. februarja 2018 - Leto XXVIII, št. 7

KULTURA AJ NAS KREPKO VKÜPER DRŽI

»Kaput dam, knjig pa nikomi ne dam«
stran 6

SPLOŠNI POLOŽAJ MLADIH ...
stran 5

KRAVE SEM NEJ RAD PASO
stran 8

Mladina, mladina, mladina...

Nej tak dugo nazaj so v Ljubljani notpokazali knjige, v steri leko štemo o tom, ka so raziskovalci čednoga napisali, kakšna je slovenska mladina, stera žive v rosagaj kauli Slovenije (Avstrija, Italija, Madžarska pa Hrvaška). Vse tau so napravili s pomočjav vprašalnikov (kérdőív), na stere so odgovarjali mladi zamejski Slovenci pa s pomočjav pogučavanj (intervju) z njimi. Prvo ka je gvüšno, je tau, ka je slovenska mladina v tej štirij rosagaj nej gnaka. Tau smo že znali, vej pa če poglednemo zgodovino tej krajini, gde živimo Slovenci v sausednji državaj Slovenije, leko ugotovimo, ka že zavolo zgodovinski razlik ne moremo gnaki biti. Tisti mladi Slovenec na Talanjskom, steri je gorraso v zavednoj slovenskoj familiji pa ojdo v slovenske šaule, gvüšno, ka slovenstvo bole nosi v sebi, kak naš mladi Porabec, steroga stari stariške so se ešče bojali na glas povedati, ka so Slovenci.

Gnako je pa tau pri njij, ka gdekoli živijo, je najbolje skrbijo tista pitanja, kak mlade vsepovsedik, ka bau z njimi, kak do do krüja prišli pa ka bau s svejtom (bojne, terorizem).

Trno zanimivo (érdekes) se mi je vidlo, ka mladi prej – če rejsan nosijo v sebi slovensko čütenje – neščejo stau-piti v slovenske organizacije, v slovenska društva. Pa tau je prej nej samo pri nas tak, liki v drugi rosagaj tö. Ništrni mladi prej pravijo, ka zatok nej, ka te organizacije vodijo „starejši moški“, s sterimi so mladi nekompatibilni, prej nikak ne pridejo vküp.

Dja tak mislim, ka so si za tau mladi sámi tö krivi. Če samo pomislim na našo, porabsko peldo. Pred trestimi lejtj smo mi mladi bili, pa gda smo vidli, ka je prilika, ka napravimo slovensko organizacijo, smo stau-pili. Te tö nej na léki šlau, vej je pa bilau vse negotovo, par mejsecov smo bili brezi plač pa smo dunk delali. Nej je léko bilau zatok tö nej, ka nistrnim starejšim je žau gratalo. Dpa ništrni so pa z nami vred začnili delati pri organizaciji. Oni so meli izkušnje, mi smo pa meli mladost pa volau. Pa smo se znali zgučati, znali smo vküper delati, bili smo kompatibilni, če rejsan toga izraza smo tistoga ipa eške nej trno nücali.

Gnes Slovenija trno podpira mladino, naj mladi prejkvzemejo vodenje pa delo v organizacijaj, tau je nej baja, vej pa brezi mladih ne morejo obstajati slovenska društva pa organizacije. Dapa mladi tö morajo napraviti tisti stopaj, steroga smo mi napravili v njini lejtaj. Pa tau tö nej lagvo, če vejo: dobiti možnost, je odgovornost tö.

Marijana Sukič

»Kultura je mejla dosta pri tem, ka je naš narod preživino daubo svoj rosag kak drugi evropski narodi. V gnešnjom cajti, gda se rosagi povezüjejo pa vsikdar več funk-

Zbrane je pozdravo slovenski kulturni minister Tone Peršak, slavnostni guč je emo fotograf pa novinar novin Porabje Karči Holec

cij meddržavnim ustanovam prejkdajo, ostaja kultura tista, štera gordržji suverenost ednoga naroda,« je svoj pozdravni guč začno slovenski minister za kulturo Tone Peršak na osrejdnoj proslavi za den slovenske kulture, štero sta 9. februara v konferenčnoj dvorani monoštrskoga Slovenskoga doma vküper držali Državna slovenska samouprava pa Zveza Slovencev na Madžarskem.

pa narodne zavesti ekonomsko bazo tö. Samo tak leko prej mladi ostanejo doma pa vidijo perspektivo v svojoj krajini. Tone Peršak je tapravo svojo vüpanje, ka pride kakša slovenska

firma v Porabje pa gratulejro za svetek.

Pozdravni guč je poslušalo dosta gostov s Porabja, Prekmurja pa ostale Slovenije, med njimi generalni konzul RS dr. Boris Jesih, soproga veleposlanika RS v Budimpešti Klavdija Kokalj, namestnica veleposlanika RS Metka Lajnsček, slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köles Kiss, sekretar na Uradu Vlade RS za Slovence v

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je podelil priznanje (s prave) Stanku Črniku, Dušanu Mukiču pa Dubravku Baumgartnerju. Pauleg nji Tadej Bojnec

Slovenski minister je eške tapravo, ka če k ednomi narodi slišimo, tau dá smisel našoma žitki, leko računamo na svojo skupnost. Pri Vladi Republike Slovenije pa dobro vejo, ka morejo meti Slovenci zvün matičnoga rosaga pauleg kulture

zamejstvu in po svetu Tadej Bojnec, vodja Okrajnega urada Körmend Ibolya Nardai Gombás ter namestnica vodje Okrajnega urada Monošter Anikó Hegyes. Goste sta gorprijala predsednik ZSM Jože Hirnök pa predsednik DSS Martin

KULTURA AJ NAS KR

Ropoš.

Svetešnji kulturni program se je začno z muzikov Špajnsni-flajsnim muzikantov, šteri majo štiri člane z Budimpešte pa nauvo pesmarco Anito Vajda s Sakalauvec (pomauč jim dava Državna slovenska samouprava). Tistoga petkovoga zadvečerka so zaigrali edno pesem Lojzeta Slaka ino dvej porabski pa edno prekmursko ljudsko nauto. Člani mlade skupine zvekušoga odeberajo od repertoara poznana noga porabskoga fudaša Lacinina Korpiča, v bodaučnosti pa se škejo navčiti eške ljudske pesmi z drugi krajini Slovenije pa moderne slovenske nautete tö. Na konci svojoga nastopa so muzikanti pa pesmarca dobili spoj veuki aplavz.

»Na žalost kulturo ne moreš erbat, kultura naši prednikov brž preminé. Zatok se pa usakša generacija mora trüditj za tau, aj se ohrani,« je na začetki svojoga svetešnjoga guča premišlavo novinar, fotograf ino kulturni delavec Karel Holec. Dale se je spomino na cajte, gda je v prvi klas stau-pa, pa se sramüvo, ka samo slovenski guči pa je zatok menje vreden, vej je pa nej mogo odgovoriti na pitanje o božičnom dari.

»Sledkar sem že znau, ka sem daubo dosta več kak samo edno božično darilo. Te dar sem nej mogo na zvüna pokazati, zatok ka se tau bogastvo nosi v sebi,« je dar materne rejči tomačo govornik. Pravo je, ka smo Porabski Slovenci vsi zamaj krivi, ka naši mladi komaj gučijo slovenski. »Siliti mlade pa mlajše pa je nej slobaudno, samo z lejpimi rečami, zatok ka ovak več kvara napravimo kak haska,« je opomino Karel Holec pa pravo, ka moremo po Rabi peldo vzeti, štera je vsikdar živa. »Moremo se brigati, aj naša Raba dosta mlade, mlajše friške moči prinesé,« je zaželo novinar pa za konec proso, aj baudemo Porabski Slovenci bole ambiciozni pa se bole trüdimoj kaj včiniti za skupnost.

REPKO VKÜPER DRŽI

Od leta 2016 podeljuje Slovenska zveza štipendijo »Rozmarin« za aktivne mlade člane kulturni skupin. Dobijo go leko Porabci, stari od 14 do 26 lejt, šteri sodelujejo v skupini najmenje dve leti pa redno odijo na vaje pa nastope. Od septembra 2017 do januara 2018 so štipendijo dobivali *Szilárd Gyécsek* (MePZ Avgust Pavel), *Réka Kovács* (FS Sakalovci) pa *Bettina Bajzek* (FS Gornji Senik). Od letošnjoga februara do junija do štipendijo dobivale *Barbara Gyécsek* (MePZ Avgust Pavel), *Kata Németh* (FS Sakalovci) pa *Bettina Bajzek* (FS Gornji Senik).

Ob letošnjom slovenskom kulturnom svetki so leko priznanje Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu prejkvzeli trgé: za delo na medijskom pa literarnom področji Porabski Slovencec, novinar *Dušan Mukič*; za sodelovanje s Porabskimi Slovenci na likovnom področji kustos lendavske galerije *Dubravko Baumgartner*; za sodelovanje s Porabskimi Slovenci na glasbenom področji pa gorički harmonikar *Stanko Črnko*. S svojim delom so vsi trgé dosta pomagali pri gordržanji slovenske identitete v Porabji, priznanja, za štera je je predlago Generalni konzulat RS v Monoštri, je prejkda sekretar Tadej Bojnec.

Po tistom, ka so prejkдали štipendije pa priznanja, se je oder napuno s porabskimi šaularami. Oprvin smo si leko poglednili svetešnji program Dvojezične osnovne šaule Števanovci, mali pevski zbor je zaspeljvo poznano slovensko mlašečo pesem »Šmentana muha«, pesem »Mi muzikanti smo«, v šteroj so šaularge zašpilali igranje na vse inštrumente, pozvali pa so nas na ples »Bella Bimba« tö. Od najmlajši šaularov števanovske šaule smo čüli pogučavanje o tom, ka aj mali zavec zej pa o šivanji »Dedka ježa«. Dvej starejšivi dijakinji sta lepau zrecitirali Prešernovo pesem »Nezakonska mati«, program pa

se je končo z veselov mlašečov nautov »Kekčeva pesem«.

Šaularge Dvojezične osnovne šaule Gorenji Senik so se lepau spominali na 100. oblejtnico smrti velkoga slovenskoga

končo s komedijov *Milivoja Mikina Roša* »Miss Porabja«, štero so nutpokazali člani gledališke držine Nindrik-indrik (Zveze Slovencev na Madžarskem). Vsi so se leko dosta sme-

Dvorana Slovenskoga doma se je do zadnjoga stauca napunila

pisatela *Ivana Cankara* pa v domanjoj rejči nutpokazali njegvo novelo »Krbüla süji grüšk« (»Pehar suhlih hrušk«). *Vanesa Šulič*, *Štefanija Dravec ino Mate Labritz* so naravno, v žmanom sinčarskom geziki zaigrali prausno pripovejst o grüškaj, štere je v zaprejtom omari donk najšo prebrisani pojbič. Dale v programi je šaular *Giulio Brunet-*

jali - tisti, šteri so igro že poznali, pa tisti, šteri eške nej. Režiser je minjavanje scen spoj dobro rejšo, gnauk smo vidli eden ram, drgauč pa drügoga, tak je bilau, kak liki bi eden zakonski par dale pelo mišlenje drügoga. Vse ženske pa badva moška so lepau zašpilali svoje karaktere, gor smo prišli, kama vse leko pelajo klajfe pa krivo tauženje drügoga. Što ali ka v istini je

Števanovski šaularge so spejvali pa recitirali

to na gosli zaigro prekmursko pesem »Vsi so venci vejli«, sinčarski program pa se je končo z veselimi porabsko-prekmurskimi plesi (Marko skače, rejzka, rozinka, ajnccvajdraj). Podje so telko djufkali, ka je je bilau že vözamesti tö žmetno, eden pa je donk eške edno deklo zgrabó. Letošnji kulturni svetek se je

»Miss Porabja«, zdaj nemo vövadili, vejpa vüpamo, ka gledališka držina eške na več mejstaj uspešno nutpokaže svojo igro. Za konec nam je ostala miseu s Prešernovoga »Sonetnoga venca«: Slovenski Orfej - pesnik - aj pomaga zdrüžiti vse Slovence, ali, kultura aj bau cvören, šteri nas krepko vküper drží.

-dm-

A Nemzetiségi Ombudsmanhelyettes közleménye

a szlovén kultúra ünnepnapján

Február 8-a Szlovéniában a kultúra ünnepe, egyben hivatalos állami ünnepnap. E napon nemcsak az anyaországban, hanem világszerte mindenhol – így hazánkban is – az 1849-ben e napon elhunyt kiváló költőre, a szlovén irodalom első európai színvonalú alkotójának is tekintett France Prešerenre emlékeznek a szlovén anyanyelvüket, kultúrájukat és identitásukat ápoló közösségek.

France Prešeren 1800-ban született, középiskolába Ljubljanában járt, majd Bécsben jogot hallgatott. Ljubljanába visszatérve ügyvédi praxist folytatott, de ekkor már első versei is megjelentek. Tehetsége és költészete a romantika korának legnagyobb európai alkotóiéhoz mérhető. Verseit, köztük a Sonetni venec (Szonettkoszorú) című ciklusát számos nyelvre, így magyarra is lefordították, Lator László és Tandori Dezső műfordításaival kétnyelvű, magyar-szlovén kötetben olvashatjuk a legszebbeket. Zdravljica (Pohárköszöntő) című versének utolsó versszaka 1989 óta a szlovén nemzeti himnusz.

Josip Vidmar szlovén irodalomkritikus és politikus szavaival:

„Neve ma a legfényesebb név abban a szlovén irodalomban, amelyet ő emelt először művészi tőkélyre. (...)Prešeren megteremtette irodalmunkat, és még ennél is többet tett. Költészetének értékeit tudatosítva nőtt és fejlődött a szlovén nemzeti öntudat is...”

A szlovén kultúra ünnepéről nem emlékezhetünk meg méltóbban, mint a nagy költő himnuszává vált szavait idézve, melyek a huszonegyedik század elején éppoly aktuálisak, mint születésükkor:

*„Éljenek mind a népek,
kik várják már a nagy napot,
mely a földkerekségnek
hoz békésebb virradatot;
mennyi rab
lesz szabad
és jó szomszéd a nap alatt!”*

*Szalayné Sándor Erzsébet Prof. HC
egyetemi tanár, ombudsmanhelyettes*

PREKMURJE

Naj prostovoljci

Gnesden je tak, ka lidge bole lečemo se pa ta in nemamo telka kajta za svojo držino, kak je bilou tau nekda sveta. Tüdi tau, ko bi saused sausedi pomagajo, se ne zgodi več tako nagausti. Se pa Baugi fala ške najdejo takši lidge, steri pomagajo sočloveki. In takše so gorpoiskali in nagradili v soboški občini. Župan Aleksander Jevšek je dau priznanja štirin požrtvovalnin posameznikon in organizacijan, steri so se v leti 2017 najbolje izkazali na področji prostovoljstva. V svojon guči se je zahvalo vsen prostovoljcon, steri pomagajo pomoči potrebnin in občini tak pomagajo, ka bi meli vsi lidge človeka vredni žitek.

Za naj prostovoljca v leti 2017 so vörazglasili Franca Olaja, poveljnika Gasilske zveze Mestne občine Murska Sobota, steri že 50 let dela kak gasilec. V zadnji lejtaj je sploy dosta napravo za tau, ka so gasilci v soboški občini dobro organizirani in tüdi dobro sodelüvlejo v sistemih zaščite in reševanja. Za naj prostovoljski dogodek v premianaučon leti je bila vöodabrana dobrodelna prireditiv Podarimo srečo, stero je decembra že šestnajsto paut pripravila Osnovna šola IV Murska Sobota. V kategoriji naj prostovoljna organizacija je priznanje daubilo Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Murska Sobota. Tau je najstarejša invalidska organizacija v Pomurju, stera letos slavi 70-let dela. Priznanje za naj prostovoljno društvo v 2017 leti pa je šlo v roke Društva za zaščito živali Pomurja, stero delüvle od leta 2006 in skrbi za ozaveščanje, najbolje dece in mladine, o ton kak trbej dobro ravnati z živalmi. Društvo ma 35 rednih in 30 podpornih članov in redno obiskuje pomurske šaule in vrtce.

Silva Eöry

Slovenski kulturni praznik po Prekmurju

V SPOMIN NA FRANCETA PREŠERNA IN TUDI NA MILANA VINCETIČA

Niso samo velike proslave s slavnostnimi govorniki, množico nastopajočih in uglednih gostov v prvi vrsti velike in veličastne, velike in veličastne so lahko tudi manjše, kot je bila slovesnot v spomin na pesnika, prepoznavnega umetnika Milana Vincetiča, ki jo je ob slovenskem kulturnem prazniku pripravila gornjepetrovska občina v kulturnem domu v Stanjevcih, le nekaj korakov od hiše, v kateri je živel, ustvarjal in lansko leto znenada, tik pred 60. rojstnim dnevom umrl. Gornjepetrovska občina pripravlja počastitev kulturnega paznika že vrsto let. Letos je bila proslava ob Francetu Prešernu posvečena tudi pesniku Milanu Vincetiču. Slavnostni govornik (vedno drugi izobraženec) mag. Franc Kuzmič je pozornost namenil pisani besedi, vse od njenih začetkov v Prekmurju, kjer je še ohranjenih v rokopisu 60 pesmi. Naredil je lok od začetkov do današnjih dni in poudaril, da iz Prekmurja izhaja vrsta uveljavljenih književnikov (in tudi drugih umetnikov), denimo pisatelj in dramatik Evald Flisar, književnik Feri Lainšček (in dodal tudi vašega poročevalca).

Pesništvo in življenje Milana Vincetiča sta predstavili dr. Klavdija Sedar in Breda Kerčmar, nekaj dogodivščin s pesnikom je povedal Aleksander Ružič, študijski krožek „Beremo z Manco Košir“ v petrovski in šalovski občini je predstavila dr. Jolanda Lazar, v kulturnem programu pa so sodelovali v glasbo Anja Kučan in Ekaterina Lepoša, Prešernovo pesem *Nezakonska mati* (za uvod pa himno Zdravljica) je zapel mladinski pevski zbor Osnovne šole Gornji Petrovci, v zaključni besedi pa je župan Franc Šlihthuber napovedal, da občina namerava urediti v stanjevske kulturne domu sobo Milana Vincetiča in odkriti spominsko ploščo.

Tradicionalni Kulturni teden

(5.- 9. februar) Srednje poklicne in tehniške šole v Murski Soboti je imel osrednji poudarek v spominu na Milana Vincetiča, profesorja slovenščine na šoli. Dijakinje in dijaki so

V spomin na življenje in delo Milana Vincetiča.

izvedli glasbeno - pesniški recital *Kalejdoskop občutij in lepote* z odlomki iz del Ivana Cankarja (*Kurent*), Miška Krajncja (*Strici so mi povedali*) in pesniške zbirke Milana

kolaž znanih slovenskih pesnikov in pisateljev. In tudi razstave s področja tehnike in najnovejših znanstvenih spoznaj vse od križanja do genetike.

Na proslavi, ki jo je pripravila Mestna občina Murska Sobota je župan dr. Aleksander Jevšek izročil denarne nagrade za vrhunske dosežke na kulturnem področju Štefanu Celecu in Štefanu Kardošu.

Pred I. svetovno vojno se je zgodil prvi val ekonomskih migracij Slovencev, po vojni se je izseljevanje nadaljevalo (podobno je bilo tudi v Porabju, kar je posebej

proučevala tudi dr. Katalin Hirnök Munda). Med izseljenci je bilo večje število Prekmurcev, kakšnih 7 tisoč je našlo delo v Betlehemu v Pensilvaniji. Njihova skupnost, kultura in

Pogled na dela-3-delne slike Sama Perparja v soboški Galeriji.

Vincetiča *Kolovrat*. Njemu je bila posvečena razstava, na kateri so predstavili še neobjavljene pesmi iz cikla *Polaroidi*, ki so datirane z 30. 9. 2017 (kar je dva dni pred pesnikovo smrtjo). Postavili so tudi več razstav, med njimi *Prekmurski vojaki na bojiščih I. svetovne vojne*, razstavo »*Cvet se osipa v sad*« - ustvarjalni portretni

jezik so se ohranili do danes. O njihovi usodi govori dokumentarni film *Slovenci v Betlehemu* Štefana Celeca in deloma tudi roman *Vse moje Amerike* Štefana Kardoša, ki ga je avtor posvetil Križevcem na Goričkem, kjer je rojen in od koder so tu nekatere osebe v romaneski zgodbi. Predstavitel romana lani v Pokrajinski

in študijski knjižnici so popestrili in dopolnili z odlomki iz Celecovega dokumentarca, sicer objavljenega tudi na TV Slovenija. Slavnostna govornica na slovesnosti je bila igralka Nataša Matjašec Rošker, prvakinja Drame SNG Maribor, sicer pa Sobočanka, nastopil je tudi Tadej Toš & Band, portrete nagradencev in slovesnost pa je režirala Duša Škof.

Slovenski kulturni praznik, 8. februar, dan smrti France Prešerna je dela prost dan, razen za kulturne ustanove, ki povabijo na obisk in predstavitev svojih dejavnosti, tudi najpomembnejše v Sloveniji. Prost vstop in strokovno vodenje številni, tudi v Pomurju, množično izkoristijo, obiščejo muzeje in galerije.

Kustosinja in avtorica Jelka Pšajd je imela številne obiskovalce na razstavi v soboškem Pomurskem muzeju *Čez ta prag me bodo nesli, ko zatisnil bom oči* - Smrtne šege in pogrebne prakse Pomurja in Porabja. Razstava in obsežen zbornik sta doslej, odprta je bila lanskega 1. decembra, zbudila veliko zanimanje obiskovalcev in tudi strokovne javnosti.

Več dogodkov so pripravili tudi v soboški Galeriji, kjer namenijo posebno pozornost mladim obiskovalcem. Dopoldne so imeli odprti atelje *Pike in Packe* - ustvarjanje za družine in hkrati strokovno vodstvo po dveh razstavah *Portreti* Ignaca Medena (kustosinja Irma Brodnjak) in Samo Perpar *3-delne slike*.

Veliko dogodkov se je zvrstilo v Sloveniji, še zlasti na Gorenjskem, v Vrbi, kjer se je France Prešeren rodil (1800) in v Kranju, kjer je pokopan (1849). Osrednja državna slovesnost pa je bila v ljubljanskem Cankarjevem domu, kjer so podelili Prešernove nagrade za življenjsko delo in nagrade Prešernovega sklada.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Predstavitel monografije:

»Splošni položaj mladih v slovenskem zamejstvu«

V prostorih Slovenske matice je pod okriljem *Inštituta za narodnostna vprašanja (INV) in Slovenske matice* pred kratkim potekala predstavitel prvega od predvidenih štirih delov raziskovalnega opusa na zelo aktualno in perečo temo položaja mladih zamejcev v Avstriji, Italiji ter na Madžarskem in Hrvaškem. Delo, ki je plod kar triletnega raziskovalnega projekta »Mladi v slovenskem zamejstvu: družbeni in kulturni konteksti ter sodobni izzivi«, je uredila sodelavka Inštituta za narodnostna vprašanja (INV) dr. Vera Kržišnik - Bukič, ki je med drugim tudi odprla predstavitel in razpravo omenjene monografije. Kot je izpostavila Kržišnik - Bukičeva, bodo v naslednjih dveh mesecih postopoma izšle še tri samostojne publikacije, ki predstavljajo logično nadgradnjo tega projekta, saj se bodo nanašale na tematske vsebine identifikacijskih procesov, jezikovnega profila in participacije mladih v slovenskem zamejstvu.

Poleg Kržišnik - Bukičeve, ki je bila vodja omenjenega projekta, so pri projektu sodelovali tudi drugi sodelavci vseh štirih inštitutov, in sicer: dr. Katalin Munda Hirnök, dr. Sonja Novak Lukanovič, dr. Barbara Riman, dr. Mojca Medvešek (vsil INV), dr. Štefka Vavti, mag. Milan Obid (oba Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu - SZI), mag. Martina Piko - Rustia (Slovenski narodopisni inštitut Urban Jamnik v Celovcu - SNIUJ), dr. Devan Jagodic in dr. Zaira Vidau (oba Slovenski raziskovalni inštitut v Trstu - SLORI). Kot je razvidno, gre za rezultat skupnih naporov strokovnjakov vseh inštitucij pri nas, ki se ukvarjajo s to tematiko.

Monografija sicer ni prvi raziskovalni projekt, ki bi se ukvarjal s problematiko mladine v zamejstvu, je pa vsekakor najbolj celovit in poglobljen doslej, je v uvodu poudarila Kržišnik - Bukičeva. Ob tem je izpostavila

dejstvo, da med drugim zajema tudi mladino v Porabju in na Hrvaškem, ki doslej ni bila temeljite obravnavana. Metodološko jedro na 318 straneh objavljenega raziskovalnega dela sestavlja obsežen nabor kar 240 anket in 24 poglobljenih intervjujev, ki so jih raziskovalci opravili v vseh štirih manjšin-

Med povabljenimi sogovorniki je bil tudi dr. Janez Dular (levo), ki je v prvi Vladi Republike Slovenije opravljal funkcijo ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu.

skih skupnostih. Pri izbiri anketirancev in intervjuvancev so upoštevali tri kriterije: spolna uravnoteženost (moški in ženske v enakem številu), trislojno starostno strukturiranost (od 15 do 19 let, od 20 do 24 let in od 25 do 29 let) ter manjšinsko teritorialno prisotnost.

Kaj torej najbolj zaposluje oziroma skrbi slovensko mladino, ki živi onkraj meja lastne domovine? Jednato bi na to navidez enostavno vprašanje, ki pa ima celo vrsto kompleksnih (pod) odgovorov, lahko odgovorili, da se zamejska mladina ukvarja z zelo podobnimi vprašanji kot njihovi vrstniki v Sloveniji in drugod širom Evropske unije. »Bojazni pred vojno in sorodnimi družbenimi konflikti, pred širjenjem in različnimi dejanskimi oblikami vsakovrstnega nasilja po svetu in v lastnem okolju, pred prisotnimi pretečimi ekološkimi nevarnostmi svetovnih razsežnosti, pred aktualno in v razvijajočih se družbenoekonomskih odnosih pričakovano tesnobno problematiko zaposlovanja, ki v svet sili tudi v Sloveniji zlasti mlajše,

predstavljajo glavna področja zaskrbljenosti,« je v publikaciji zapisala njena urednica.

Sogovorniki na dogodku, med njimi so bili poleg Kržišnik - Bukičeve še dr. Maja Mezgec (SORI), dr. Dejan Valentinčič (Fakulteta za uporabne družbene študije), dr. Janez Dular in mag. Milan Obid (SZI),

so se strinjali, da je vprašanje položaja mladih v slovenskem zamejstvu toliko bolj pereče, ker gre za »manjšino znotraj manjšine«. To je hkrati razlog in posledica dejstva, da se mladi zamejci praviloma ne zanimajo pretirano za ohranjanje slovenske narodnostne in kulturne identitete. Kot je denimo povedal Obid, se je v raziskavi pokazalo, da mlade koroške Slovenke manjšinska problematika sicer zanima ter da v pogovoru izražajo skrb za slovensko kulturno in nacionalno identiteto (izrazili so denimo prepričanje, da bodo slovenski jezik prenesli tudi na svoje potomce), vendar pa po drugi strani ne kažejo zanimanja za delo v manjšinskih organizacijah. Razlog je po njihovem prevelik generacijski razkorak, saj naj bi bili tamkajšnji funkcionarji pretežno »starejši moški«, s katerimi so tako ali drugače nekompatibilni, kar seveda še povečuje njihovo socialno alienacijo.

Dr. Maja Mezgec je v povezavi s položajem mladih v tržaški, goriški in videmski pokrajini dejala, da se ti ukvarjajo z vprašanji

prekarnosti in ekonomske negotovosti. Zaradi tega se, podobno kot njihovi italijanski vrstniki, osamosvajajo relativno pozno, saj jih kar 70 odstotkov še zmeraj živi pri starših. Dodaten razlog za poglobljanje vrzeli med njimi in njihovimi italijanskimi vrstniki pa je po njenem tudi jezikovni razdor, kajti v italijanskih šolah ne poučujejo slovenskega jezika, zaradi česar italijanska mladina slovenščine ne razume niti pasivno.

Med proučevanjem položaja mladih v različnih zamejskih skupnostih se je pokazalo tudi, da ne gre za homogeno kategorijo, saj se mladina po izraženih stališčih močno razlikuje glede na državo, v kateri živi. Tako se mladi, podobno kot njihovi vrstniki drugod, resda le malo ali skoraj nič ne zanimajo za politična vprašanja, vendar pa so njihova ideološka izhodišča močno različna. Mladi v slovenskem Porabju so svoja ideološka stališča denimo opredelili kot desnosredinska, medtem ko so njihovi vrstniki v Italiji, Avstriji in na Hrvaškem izrazili bolj leve oziroma sredinske politične pozicije. Zaradi tega so sodelujoči na razpravi strinjali, da je pavšalno oziroma skupinsko preučevanje mladine onkraj slovenskih meja nemogoče, pa čeprav naj bi šlo za enotno starostno in družbeno kategorijo. »To ugotovitev mora na znanje vzeti tudi vlada, ko se loteva obravnave zamejske problematike,« je še dejala Kržišnik - Bukičeva.

Podobnega mnenja je bil tudi dr. Dejan Valentinčič, ki je porajajočo razpravo zaokrožil nekoliko hudomušno. »Gre za delo, ki je po moji oceni tudi širše družbeno koristno,« je dejal Valentinčič in sklenil: »Zato naj bo tudi podlaga za nadaljnje politično odločanje. Hkrati pa upam, da bodo izsledki o politični participaciji prišli tudi na uho strankarskim podmladkom.«

INV

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Nej slobaudno jelenove rogé vküppobrati

Prvin več, zdaj že vsigdar je menja tisti, steri jelenove rogé (oré) odijo brat v gauštju. Zato, ka zdaj je že taši zakon, ka se tau ne smej delati, če koga zgrabijo, te ga poštrafajo, če več kak petdesettisoč forintov vrejdnosti majo rogovi, ka ji je vküpnabrau, te ga gorzglasijo pa ga na birrovijo dajo. Tau je edna stara meštija bila, gnauksvejta so dosta rogov vküppobrati, zato ka so odli kaulak pa so kipüvali, s tauga so redli prejloneč naužicam. Rogé najdti je nej bilau léko, največkrat ji je lüstvo te najšlo, gda so spoj nej iskali. Tisti, steri so je redno brali, pa so v ednoj sezoni več kil odali, so znali, gde je trbej iskati, gde se sprvajajo jeleni. Kilogram rogov pet gezero forintov vrejdnosti ma, dapa po črnem se za sedem, osem gezero forintov tö leko oda. Leko bi pitali, zaka ne jslobaudno rorove vküppobrati? Glavni djagar Železne županije je tapravo, ka z rogov vözračunajo, ka tam gde so je najšli, kelko djalenov žive, kelko so stari, gdetta odijo pa kakšno vrejdost majo bikauvge. Če stoj rogé najde, najbaukse, če je tam nja, nej slobaudno ji v rokau vzeti pa ji nin indrik taličiti, zato ka s tejm djagare zmejše. Lovske družine leko dajo dovoljenje, ka se leko roгови nabirajo, dapa tašo je spoj rejdko. Največkrat je tak, ka je oni vküppoberejo pa te je ali odajo ali med svojimi člani razdelijo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Prešernovi nagrajenci

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika so v Cankarjevem domu v Ljubljani podelili najvišja priznanja Republike Slovenije za dosežke na področju umetnosti. Režiserja Prešernove proslave, ki je bila preplet plesa in glasbe, nastopajoči na odru pa so na sodoben način interpretirali Prešerna in njegovo poezijo, sta bila plesalca in koreografa Gregor Luštek in Rosana Hribar. Veliko Prešernovo nagrado za življenjsko delo sta prejela pesnik, dramatik in prevajalec Boris A. Novak ter baletni solist, koreograf in režiser Janez Mejač. Prejemniki nagrad Prešernovega sklada za leto 2018 pa so snemalec Marko Brdar, igralec Matej Puc, dramatičarka Simona Semenič, koreografinja Valentina Turcu, fotograf Boris Gaberščik in umetnica Maja Smrekar.

Matej Tonin nasledil Ljudmilo Novak

Ljudmila Novak je po 10 letih odstopila z mesta predsednice stranke Nova Slovenija. Svojo odločitev je sporočila na seji sveta stranke, kjer se je kolegom zahvalila za dolgoletno podporo. Svet stranke je nato imenoval Mateja Tonina za vršilca dolžnosti predsednika. Novakova je ob tem dejala, da je Tonin sposoben in pošten človek in da je prepričana, da lahko »z novo ekipo pride tudi nova energija«. Tonin je v svoji ekipi za podpredsednika izbral Marijo Rogar in Valentina Hajdinjaka. Glavni tajnik stranke ostaja Robert Ilc, predsednik sveta pa Matjaž Trontelj. Vodja poslanske skupine je postal Jožef Horvat, mednarodni tajnik pa Federico Victor Potočnik.

Frida Bedek - spomini na Ivana Camplina

»KAPUT DAM, KNJIG PA NIKOMI NE DAM«

Meseca februarja, gda mineva 10 let od smrti duhovnika Ivana Camplina, sam v Martinji gorpoiskala 77-letno Frido Bedek. Ona je bila tista, stera je gospaudi Camplini (od leta 1993 do 2001 je biu tudi neuradni kaplan za Slovence na Gorenjnom Seniki) po tistom, ka se je preselo v Martinje, küjajala in tüdi ovak dosta pomagala. »Petdvajsti lejt so živeli tü. Gda so oni té ram, tü pauleg kapele Srca Jezusovega in Srca Marijinega, küpili, so iz Genterovec, gé so te ške živeli, ojdli sé gor v Martinje. Bili so vküper po dva ali tri dni. Znate, gda se lüstvo vö odseli ali mrge te žlata, stera tau erba, kaj razmeče, tak ka trbej tau vred vzeti, če škeš pa v tom rami živeti. Oni so te s sebov süjo (h)rano nosili. Tau je bilou takšoga cajta, ka je moja či,

nemo? Te so mi ške pravli, vej ne vem küjati, ali če de trbelo, krumpiče pa olüepam. Pravla sam, mo vidli, kak de šlo. Povem vam tau, če te se strinjali, kelko mo ladala. Leko se zgodi, ka nede furt tople hrane. Mi smo te ške

cajt biu, ka je največ pisem iz Francije prišlo, so rejsan dosta dela meli. Sploj s tistimi, steri so vöminili rojstni datum na svoji dokumentaj. Tau so napravili zatau, ka so premladi bili, ka bi leko šli delat v Francijo. Tam so

li doma ostati. Te so zatao nekaj naredili, ka so leko prišli do svojoga duhovniškoga poklica.« Znau je dosta gezikov, pauleg slovenskoga in vogrskoga ške francuskoga, vej pa je biu pred drügo svetovno bojno skor dve leti izseljenski duhovnik v Franciji. Gučo je ške nemški in malo tüdi angleški gezik: »Življenja so nej meli veseloga. Tüdi te, gda so prišli v Martinje, so dosta dela meli. V svojoj visikoj starosti so meli te, gda so že v Porabje ojdili, vsakšo nedelo štiri meše. Povejte mi vi gnes enoga takšoga mladoga, steri bi takše delo prej k vzeu. Oni so se trüdili, ka so v vsakšoj cerkvi načišo predgo meli. Žmetno jim je bilou, samo priznali so, če ne bi moje pomauči bilou, vsega toga ne bi mogli opraviti.«

Frida Bedek je duga lejta küjajala gospaudi Camplini.

delali na paverstvi, meli dali lažne podatke, tü pa so smo krave in svinje, tak ka na rojstnom listi meli drüge.

V svoji hiši živim sam. Za moje gospodinjstvo skrbi sosedka Frida Bedek. Zajtrk in večerjo mi prinaša domov, za kosilo pa hodim na njen dom. Brez gospodinje bi se zelo težko znašel, zato sem ji zares hvaležen za to veliko skrb.

Gospodinja Frida Bedek.

Odlomek iz knjige Ivana Camplina z naslovon Mojih 90 let.

stera je na gostinsko šaulo ojdla, doma na počitnicaj bila, pa je te ona za vse nas küjajala. In te je ona pravla, ka če bi njemi topeu obed nesla. In tak je tüdi napravila, pa jih je tak navadila ali pa razvadila,« s smejom na lampaj pove Frida Bedek in raztolmači, ka je po tistom, ka je či odišla, ona gospaudi Camplini pravla, »ka so prišli žmetni cajti, pa so oni znali, ka pravim, vseeno pa so me prosili, ka bi dnevno bar eno toplo župo pogeli. Dobro, ka boš te zdaj, sam si pravla. Ali naj povem, ka

je dosta dela bilou. Včasi se je zgoudilo, ka kakši den nej bilou mogauče küjati. Oni so pravli, ka de tak vredi.«

Prva leta so si gospaud Camplini zajtrk sami delali. Meli so eno mašino, s stero so si kavo küjali, paudne so na obed k Bedekovim ojdli, kesnej pa tüdi na večerdjo. Se je pa zgaudilo, ka so mogli gesti tam ta njati, vej pa so jih furt lidge iskali, sploj tisti, steri so si francuske penzije riktali, so njihovo pomauč nücali: »Te sam včasi gesti za njimi nesla. Oni so rejsan dosta lidam pomogli. Gda je tisti

Pri nisternih je telko komplikacij bilou, ka se boug usmili. Dostarkrat so si glavou obračali, pa po slovare iskali, ka ja naj dobro napišejo, ka de vredi.«

Ivan Camplin je našoj sogovornici dosta tüdi o svojom žitki gučo: »Če bi vam vse, ka znam o njem raztolmačila, bi tri dni mogle tü sedeti. Gda je on v Bogojini gor raso, je bilou srmastvo v seposedi. Oča njemi je zbežau in mrau te, gda je ške v gimnazijo odo. Te je skor tak bilou, ka bi mogli šaulo pistiti, ka bi kak najstarejši mog-

li doma ostati. Te so zatao nekaj naredili, ka so leko prišli do svojoga duhovniškoga poklica.« Znau je dosta gezikov, pauleg slovenskoga in vogrskoga ške francuskoga, vej pa je biu pred drügo svetovno bojno skor dve leti izseljenski duhovnik v Franciji. Gučo je ške nemški in malo tüdi angleški gezik: »Življenja so nej meli veseloga. Tüdi te, gda so prišli v Martinje, so dosta dela meli. V svojoj visikoj starosti so meli te, gda so že v Porabje ojdili, vsakšo nedelo štiri meše. Povejte mi vi gnes enoga takšoga mladoga, steri bi takše delo prej k vzeu. Oni so se trüdili, ka so v vsakšoj cerkvi načišo predgo meli. Žmetno jim je bilou, samo priznali so, če ne bi moje pomauči bilou, vsega toga ne bi mogli opraviti.«

Ivan Camplin so po svoji smrti svoj ram zapüstili soboški škofiji, stera se je odlaučila, ka ga spremeni v spominski muzej Ivana Camplina in pisatelja Lojzeta Kozara. Srebrna hiša, kak ji zdaj pravijo, po rečaj Fride Bedek ške nej tak vred vze ta, kak bi trbelo, sploj knjige in vsi drügi paperi, sterih so gospaud Camplin dosta meli, nej. »Nej sam samo ges žalostna, tüdi drügi so. Žalostno je, ka so oni skromne želje postavili, pa so jih nej spunili. Prva štiri leta po njegovoj smrti sam ške ojdla gor, pozimi kürit, vleti pa luftat, pa tüdi rouže sam gor mela. Meni je tau tak bilou, kak če bi te oni ške živeli,« s tresaučim glasom pove Frida Bedek, stera se ške gnesden spaumni, kak so Ivani Camplini knjige bile »velka dragocenost. Gda sam küрила, sam nej smela kakši šteč paper vzeti. Vse tau so oni čuvali, bole so čuvali kak svoj kaput. So pravli, ka če tak pride, kaput dam, knjig pa nikomi ne dam.«

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osebnih arhiv Fride Bedek.

Intenzivne vaje FS Gornji Senik

Na Gorenjom Seniki že 33 lejt dela folklorna skupina, stera gor drži porabsko plesno tradicijo. V skupini pleše vsevküper 18 mladi dekel pa pojbov, njih pa sparvajata dva mladiva porabskiva muzikanta. Plešejo porabske pa prejkurske plese. Za toga volo, ka aj dobro pa pravilno plešemo plese, nücamo zmejs

strokovnjake iz Slovenije. 4. februara smo meli intenzivne vaje z Valerijo Žalig v kulturnom domi na Gorenjon Seniki, gé smo vse napake vöpopravili.

*Gyöngyi Bajzek,
mentorica FS ZSM Gornji Senik*

Mednarodni nogometni turnir veteranov

VI. mednarodnega nogometnega dvoranskega turnirja veteranov Andante se je udeležilo 11 ekip, med njimi tudi veterani iz Slovenske vesi in Prekmurja.

L.R.H.

porabje.hu

Sto je speko najbaukše fantje?

Sakalovska samouprava je za akcijo *Kulturni domovi podnevi in ponoči* pripravila dvodnevni program. Prvi den (v soboto)

so organizirali delavnico, gde so mlajši leko pripravili lafline (álarc). V nedelo so se oblekli v maškare pa so tak šli po vesi, med tejm so veselo djufkali pa spejali. V kulturnom daumi so potem vöodebrali najbaukše maškare. Pri mlajšaj je najbaukši

bijo Benedek Horváth, pri držinaj pa družina Repnjak. Komisija je koštavala fantje (krofe) tö, stere so spekle ženske iz Sakalauvec. Najbaukše sta spekle Mariš Šömenek Vajda (Ledinani Mari) pa Anikó Gredlič (Ricovi Anikó), zatok je komisija podelila dve prvi mest.

L.R.H.

RADIO MONOŠTER
9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u.1.
info@radiomonoster.hu
Tel/Fax: +36-94-554-126

Szentgotthárd / MONOŠTER 106.6 MHz
Felsőszölnök / Gornji Senik 97.7 MHz

Vsak dan / Naponta : 12.00-16.00

... DO MADŽARSKE

*Predsednik parlamenta je
večinoma kaznoval opozicijske
poslance*

Predsednik parlamenta László Kövér je v tem ciklu parlamentarnih zasedanj kaznoval zaradi neupoštevanja pravilnika državnega zbora 27 opozicijskih poslancev in le enega provladnega. Poslanci so plačali skupaj 3,5 milijona forintov globe. Največkrat – kar štirikrat je bila kaznovana Bernadett Szel – poslanka, trenutno mandatarka zelene stranke LMP. Nazadnje sta plačala skupaj s strankarskim kolegom kar 500 tisoč forintov, ker sta ob nastopu poslanca FIDESZA večkrat dvignila liste, na katerih je pisalo, da laže. Največ je plačal poslanec desničarskega jobbika, ki je z zelo grdimi besedami pretil državnemu sekretarju (pridi ven, takega ti bom odmeril, b... ti, da ti bo odletela glava), za ta stavek je plačal 750 tisoč forintov. Za lutkovno predstavo, ki jo je odigrala ob prisegi predsednika države, je bila kaznovana poslanka in podpredsednica stranke Együtt Tímea Szabó, ki pa enako kot njena kolegica iz stranke LMP meni, da so glove neupravičene. Pravilnik državnega zbora, ki ga je FIDESZ sprejel leta 2013 zelo strogo omejuje uporabo raznih sredstev za uprizarjanje. Če želi poslanec uporabljati taka sredstva, jih mora najaviti in si zanj pridobiti dovoljenje pri odboru za pravilnik državnega zbora, konec koncev od predsednika državnega zbora.

*Tudi Rogan član kabineta za
nacionalno varnost*

Tudi vodja kabineta Viktorja Orbána minister Antal Rogan je postal član kabineta za nacionalno varnost. Ob njem so člani kabineta ministre za notranje zadeve, minister za obrambo in minister za zunanje zadeve. Naloga kabineta za nacionalno varnost je usmerjati in dajati predloge vladi za izoblikovanje politike nacionalne varnosti. Ob tem bo koordiniral naloge vlade na področju boja proti terorizmu.

KRAVE SEM NEJ RAD PASO

Karči Šteizli v Slovenskoj vesi žive v ednom velkom rami skrak pri poštiji. Dostakrat sem ga vido, gda sem se tam mimo pelo, ka pri ograji stoji pa se pogučava z lidami, steri tam mimo dejo. Gnauk sem se že stavo pri njem, aj malo za novine mena kaj tó pripovejda, te nej emo časa. Dapa zdaj v tau slabom vremenem sem srečo emo, ranč je doma v künji počivo, kak če bi samo namé čako.

- Tebé vsigdar tak zovejo, ka Šteizli, zato pa ranč ne vejma ka je tvojo krstno ménje.

»Karoly, zato ka dobri lidje so vsi Karolydja, samo tau je baja, ka nas je malo.«

- Karči, zaka si iz Ritkarovca sé v Slovensko ves prišo živet, vejpa tam doma je dosta lepše bilau?

»Tau je parvica, ka stariške so naprvn tam doma v Ritkarovci steli nauvo kučo zidati, že lejs je bijo stesani, dapa „rdeči“ so nej dali dovoljenja. Gda so elektriko vlekli, te so nam še sojau vöpotegnili, zato ka so nej dali, ka bi mi elektriko meli. Te je mati prajla, če v Ritkarovci ne more, te mo na senički gazdiji gradili, zato ka moja mati je od tistac valaun bila. Tam smo cüdjeu meli pa vapno pogasili, dapa tam so tū nej dali. Tak smo te mi sé v Slovensko ves prišli, zato ka gnauk v Slovenskoj vesi pri mojomi dejdeki edna slüžila, pa mi smo s tauv dobri bili. Te je ta stara baba gnauk materi prajla, če nam ne dajo zidati, te naj té stari ram tjüpi, ka ona ma, pa tam te leko živemo. Tak te mati pa oča sta tisti stari ram tjüpla leta 1967, sledkar smo pa te ram zozidali, tak smo te mi sé prišli. Oča je naslednje dve leti bijo tū pri meni, gda je stari grato. Materi so osemdesetdrugoga srce rezali v Budimpešti v špitali, zato ka te je še srmak človek tó leko prišo v baukše špitale, dapa zdaj srmak človek že nikan ne pride, če nejma peneze,

te mora mrejtí. Gda so mater operirali, potistim je še šestdvajsti lejt živala. Gda so njau rezali, tam nejdaleč kraj od nje je bijo Ipper Pál, ka je v televiziji vsigdar poročila (hírek) nutragončo. Z mojo materdjov v edno iži je ležala mati od podjetnika Jánosa Palotása.«

- Kak je bilau v Ritkarovci tam spodkar v dolej gorarasti?

»Veselo je bilau, zato ka mladi smo bili pa zdravi. Te smo mi pejški odli, kama koli je trbelo titi, zdaj mlajše vozijo pa itak ne vejo, ka je žitek. Gda so črešnje ali kakšno drugo sadje zrejlilo, mi smo tū pa tam kaj vsigdar vugnili, nej se je štelo, čidno je, gde so zrejlile, tam smo brali. Te je še veselo bilau, zdaj je vse pokojno, vse je nutzaraštjeno.«

- Kama sta vi odli v šaulo?

»Mi smo na Verico odli do štrtoga razreda, potistim pa v Števanovce, samo ta smo se že z busom vozili z Verice. Dostakrat je tak bilau, gda smo kaj tazaostali, ka smo pejški šli domau, samo mi smo nej po pauti šli, prejk po gauštji pa tam smo vöprišli, kak je kulturni daum. Ka trbelo, telko smo se v šauli navčili, prejk mere je čeden tó nej dobro biti.«

- Doma je dosta trbelo delati?

»Dosta, samo dja sem zato itak krave najbola nej rad paso, dja sem raj kaj drugo delo. Tam spodkar v Ritkarovci, kak smo mi bili doma, je dober žitek bijo, tam se je kaj vsigdar godilo. Te nas je tam še dosta bilau, dosta smo vtjüpodli, pa če trbelo, smo pomagali eden drugomi. Dapa te je še bola pošteno lüstvo bilau, kak so tej živandje nutprišli, ka so te rame dolapotjüpi, potistim se je že vse obrnauo. Sto vej, odkec so tej pejneze sprajli,

tū se pa zdaj tak maudri delajo. Če si nej nauri pa če si se kaj malo po svejti trauso, vidiš, ka sto kak žive. Dja sem tó delo vsepovsedik, pa

itak sem nej mogo telko pejnež prislüžiti, kak tej majo. Z delom dosta pejnež slüžiti ne moreš, samo betežen grataš. Zaman je Kádár János pravo, če več delaš, bola si zdrav, tau je eden velki drek, nej ka bi istina bila.«

- Ka si delo, gda si ausmi razred vözopodo?

»V Sombotel sem odišo pa tam sem se za avtomehanika vönavčo. Najprvin sem pri Voláni (avtobusni promet) v Varaši začno delati, dapa spoj slabo so plačüvali, te sem za sodaka üšo, gda sem dolazaslüžo, te pa nazaj, pa te so tak začnili fabriko zidati, kak je zdaj Opel. Dja sem ta prejküšo delat, zato ka pri Voláni sem osemdesetdrugoga leta 3200 forintov slüžo. Pri tau firmi sem na začetki 8000 forintov daubo, pa te še vcuj plačo. Mati je nej dala valati, ka telko leko slüži, tau mi je prajla, ka gvüšno kradnem. Nazaj sem üšo k Volána, zato ka z delavci smo dobri bili, pa sem pokazo, kelko slüžim, tam mi je prejdjen pravo, ka več ta v Volán ne smejm si nogau djati, zato ka s svojo plačov sem delavce vse naure napravo.«

- Ka si emo za delo?

»Vse, ka je trbelo, dapa največ sem švarco. Tam je bijo eden prejdjen, steri je „rdeči“ bijo, pa on je namé fejst nagučavo, aj nut v part stauipim, on je ovak spoj dober človek bijo, rejdko tašoga srečaš. Dva mejsaca me je nagučavo, gda sem dja njema pravo, ka dja v svojom žitji sem samo v edno mesto nutstaupo, tau je pa kravdji drek, gda je oča štalo puco. Tau je eden drüdjü čüjo, pa mena pravo, ka zdaj gvüšno ka dobim, gvüšno ka me zaničijo, dapa nika nej bilau s tauga. Te človek je fejst najgeri bijo, gde dja laknivam, ka slovenski gučim, zato ka on vsigdar tau pravo mena, ka Tito, Tito skrb se mej. Kak sem pravo, on je spoj dober človek bijo, zaman je rdeči bijo, zato ka med tejmi so tó dvauji bili, edni so pomagali, drugo so ti pa nakvar djali. Gda je v Ritkarovci pri mojom oči odo, tam gde sem se narauodo, pa vido, ka nega elektrike, v ednom mejseci pa pau je tanapravo, ka je oča elektriko daubo. Potejm so meni v vesi tak tau gučali, ka pri peštirski firmi delam, pa sem gvüšno fejst rdeči grato, zato smo dobili elektriko.«

- Gda se je fabrika zozidala, te si kama üšo delat?

»Ta fabrika je te v Győr üšla tisto fabriko zidat, ka je zdaj Audi, pa mi delavci smo tó ta šli. Samo te je konec bilau komunistarom pa dosta vse je že ovak bilau, te je že tam tó nej bilau vrejdnó delati, zato ka porcije (davke) trbelo plačüvati, Grosz Karcsi (zadnji šef komunistične partije) je vözdelo z nami. Tak sem te nazaj v židano fabriko prišo delat, tam so edni prejk mere delali, drugo so pa telko nej naprajli, ka bi si bus pa gvant zaslüžili, ka so dobili od fabrike. Tam je telko prejdjov

bilau, ka sem mislo, ka še s szociális otthona (dom za prizadete, ki je v soseščini) prejdjni so tam pri nas. Nej čüda, ka je ta cejla fabrika na nakvar prišla.«

- Do slejdnjoga si tam delo, dočas so go nej zaprli?

»Nej, zato ka prvin so me vrit brsnili, kak bi se fabrika zaprla. Zato ka sem gnauk v pisarni v roke vzejo papir, gde je napisano bilau, sto kelko plače ma. Najprvin so mi ga vkraj steli vzeti, samo sem dja nej dau papir. Gda sem pogledno, pa sem se smejati začno, so me pitali, ka se smejem. Te sem dja samo telko pravo, kak vidim, zdaj tisti rdeči majo najvišešo plačo, steri so lüstvo v TSZ (v kmetijsko zadrugo) zagnali. Na tau je mena prejdjen tau pravo, ka tau je mujs bilau, dapa dja sem pravo, ka mujs je samo mrejtí. Vejn en tjeđen sem še tam bijo, pa te so me v rit brsnili. Odtec sem te pa nazajüšo ta kak je zdaj Opel, zato ka z edno slovensko firmov je dau Opel tau fabriko vönaprajti, ka go je dočas fabrika Rába mejla prejk. Tau je te bilau, gda je v Sloveniji bojna vövdarila. Dobra pau leta sem pri tau slovenski firmi delo, pa te sem prejküšo k CSÓSZER-a, ta firma je delala tisti sistem, ka pogasi, če v fabriki odjen vövdari. Edno leto sem tau delo, ka so dobro plačali, potistim gda je ta firma odišla, te sem pa en čas štemplat odo, gde sem več daubo, kak če bi v Oplu delo. Najnaslejdne sem v Varaši na tržnici stražo, pa te tak sem z hrbtenicov betežen grato, od tistoga mau sem tak doma ta.«

- Ka delaš doma?

»Gledam kaulivrat, najbola tau, kak drugo delajo, zato ka tak sem dosta delo v cejлом življenji. Človek mrdje pa nika nede mogo s seuv nesti, vse tū nja, zaka bi se pa te zaman mantrau.«

Karči Holec

Slovensko štenjé - ga vzem' te v roké! - 2.

Spejvati o lejpoj Vidi pa krali Matjaši

Etognauk ste leko šteli o literaturi, štero so v srejdnjom vöki na Slovenskom nücali pri mešaj ali drügi cerkveni prilikaj, doj pa so go spisali dühovnicke ino baratke. Zdaj malo poglednimo tiste pesmi, štere je spejvalo pa gučalo prausno lüstvo po vesnicaj pa varašaj, naprej pa so je davali lapci na gradaj, sodacke, štanderge pa raučni majstri tö.

Tau takzvano »ljudsko slovstvo« so stvarjali lidgé, šteri so meli čütenje za pisanje pesmi ali naut. Té »ljudski pesniki« so vidli dale od svojoga praga: dosta kaj so znali od dalečnji krajin pa njine kulture, pa so vse tau pripelali v svojo domovino.

Na Slovenskom se je tau pisanje začnilo te, gda so naši starci oprvin srečali germanško, romansko pa balkansko tradicijo v srejdnjom vöki. Z začetka 13. stoletja že gvüšno vejmo za slovenske ljudske pesmi, štere so se do gnes gordržale. Pravi zlati cajti té literature pa so bili v časaj, gda so Törki robili pa je vogrski krau Matjaš mrau. Po začetki reformacije je takše poezije vsikdar menje bilau, samo v 17. pa 18. stoletji se je ta tradicija pá zbidila.

Ljudsko literaturo v srejdnjom vöki leko raztalamo na pesmi pa prozo. Prve so gučali ali spejvali z muzičnimi škeri, pripovejsti pa so pripovedjali. Téme slejdnji so leko bile iz slavске mitologije, legend svetnikov ali pripovejsti drügi narodov. Dosta od nji pa se je narodilo na domanjoj zemlej, zatok gučijo štorije od poznani krajin v poznani časaj.

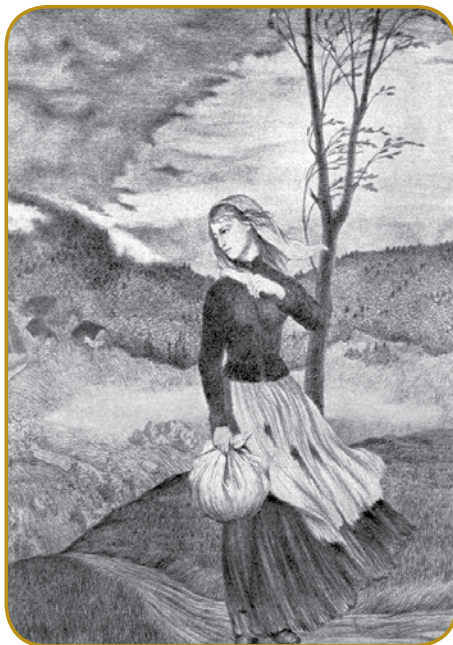
Ljudske pesmi je lüstvo za svojo vzelo pa je dolgo časa gordržalo, če rejsan so je dostakrat začnili vsikdar malo ovak pripovejdati. Ništerne »lirske pesmi« so bile povezane s šegami, v nji so se križale poganske navade s krščanjstvom, drüge pa so

vörnicke spejvali na prauškaj ali pri mešaj.

Takzване »epske pesmi« so mele dostafele tém pa motiovov, od nji so najbole važne balade pa romance. Prve so bole dramatične ino kmične, drüge pa bole vesele ino optimistične, tau venak zatok tö, ka so balade gratale dosta bole prva kak romance, v ovaškoj socialnoj situaciji. V cajti balad je biu žitek spoj žmeten v sigurnom fevdalnom sistemi, s šteroga je paver nej mogo vujti, v časi romanc pa je že bilau malo več mesta za veseldje v žitki.

Gnesnedén gučimo o »ženski« pa »moški« baladaj v srejdnjom vöki. V prvaj leko čüjemo o živlenji dejkeu, žensek pa dovic, štero je žmetno pa žalostno. Moške balade pa

düvali. V baladi čüjemo štorijo, ka na tazagnano deseto či v gaušči stvarine skrb majo. Gda se povrné na sestriño gostüvanje, go kak kaudiškiño mati vkraj zažené - gda

V indašnji cajtaj je mogla deseta či kraj od daumi (kejč Hinka Smrekarja)

pa gorpride, ka je tau v istini njena či bila, mrgé od žalosti. »Lejpo Vido« poznamo z naši porabski pripovejsti tö. Pri nas je una tista, štera s pomočjauv čalarije rejši kraliča, šteroga je mati v kačo zvor-

nesrečnoga žitka. Zamorec ji ponidi lepšo življenje pri španjolskoj kralici, zatok odide ž njim. Na Španjolskom pa se ji pá po daumi tauži. (Eške dosta drügi slovenski pisatelov je »moderno« gorponücalo temo lepe Vide, npr. Ivan Cankar ino Rudi Šeligo).

V ženski baladaj so fantastični pa tihinski motivi, s šterimi nutpokažejo žitek, gde o vsejm moški odlaučajo. Moške balade pa gučijo o lübezni pa avanturaj, štere se končajo tragično. Najbole erična takša balada je »Rošlin in Verjanko«, šterivi dvej imeni kažeta, ka je njena pripovejst prišla z romanski krajin, njeno idejo pa najdemo v grčkoj mitologiji ranč tak. Rošlin buje očo pa brata od Verjankona pa se oženi z njegov materdjov. Tá má v plani nauvo morijo: aj mrgé Verjanko tö, ka leko dobita mati pa njeni lübimec eške njegov erbo. Verjanko pa donk buje moža svoje matere pa ji dá piti njegov krv.

O vsej baladaj s srejdnjoga vöka leko povejmo, ka se spravljajo s privatnim, držin-

Slovensko lüstvo je dugo čakalo, ka se povrné krau Matjaš (panjska končnica)

največkrat spejvajo o tragičnoj lübezni brezi empatije, s kmičnov živlenjskov filozofijov. Leko povejmo, ka so ženske balade romantične, moške pa realistične.

Iz tisti stari cajtov nam je gorostalo več ženski balad. »Desetnica« guči o staroj slavskoj šegi, ka je mogla deseta či oditi od iže, ovak so go goral-

čila. V tistoj varianti, štero v Sloveniji poznajo, najdemo Vido, ki má betežno dejte. Zamorec (čaren človek) ji na šifti ponidi vrastvo, ka bi go s sebov odpelo. Gda Vida na čalivanje gorpride, skoči v maurjde pa se zalegé. Leta 1832 je France Prešeren napiso tretjo varianto: lejpa Vida má staroga moža pa trpi zavolo

skim pa domanjim žitkom. Kažejo na cajte, gda so se Slovenci nikak nej mogli spravlati s tem, ka se v rosagi ali Cerkvi godi. V 15. stoletji pa je v slovenskoj ljudskoj literaturi gratala nauva fajta pesem: romanca. Balade so nej vidle vüpanja, romance pa so bole optimistične. Iz domanje iže segnejo v šurki svejt politike

pa bojn: v tistom cajti so pavri rabuke delali pa Törki so že tö težili. V nji najdemo motive vitezov kak liki v drügi evropski krajinaj. Romance gučijo od erični lidi, rovačko-srbskoga kraliča Markona pa vogrskoga krala Matjaša (šteri je biu par lejt 'prejden avstrijski Slovenčov' tö, pa jim je austro v lejpom spomini). Tretja figura je kranjski velikaš Krištof Lamberg, šteroga najbole poznamo z romance »Pegam in Lambergar«, v šteroj buje grdoga veukoga protivnika bečkoga casara, Pegama.

Motiv pesmi »Krau Matjaš in Alenčica« je gnaki kak v tisti baladaj, štere so gučale o vkradjenji pa rejšnji krščanjski žensek od nevörniov. Krau Matjaš njá svojo ženo sámo na gradi, od kéc go Törki vkradnejo. Najde go v törskom tabori, gde vsikši pleše. Začne plesati ž njauv, go rejši na konja pa vkrajzbeži od neprijatelov. V pesmi je nauvo, ka guči od veseldja viteškoga žitka, ka je blüzi mišlenji v renesansi.

V tisti časaj so gratale ništerne pripovejsti tö, štere pa nemajo takšo vrejdnost kak pesmi. Gučijo največ od krala Matjaša, o njegovom žitki v kamenoj djami pa vrnitvi (gda ma pod plaminov Pecov keca sedemkrat kauli stola zrasté).

Iz cajtov, šteri so kisnej prišli, je gorostalo malo nauvi pesmi. Ljudska poezija je dobila nauvo znamenje v cajti predromantike ino romantike, gda so go začnili zbirateli vküppisati ino vödavati. Po nej so dostakrat peldo djelali pesniki v 19. stoletji. Na vogrsko rejč je dosta slovenski ljudski pesmi dojobrno Avgust Pavel, tak so leko Madžari tö spoznali poezijo, štero so pisali prausni Slovenci pa go dale davali z roda v rod.

-dm-

PRIPOVEJSTI ZA MLAJŠE PO DÜŠI

»Moremo v vözraščeni lidaj gorpřebiditi tisto mlašeče, tisto detinsko, vej so pa pravlice, pripovejsti za vse: za tiste, šteri so eške v materinom črvej pa za tiste, šteri so stari več kak stau lejt,« nam je 5. februara eške pred začetkom svetešnjoga programa za den slovenske kulture na Generalnom konzulatu RS v Monoštri povödala sodelavka Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota Vesna Radovanovič, štera ovak spoj rada guči pripovejsti za »male pa velke mlajše«.

Dvorana konzulata v Varaši se je napunila z najgir lüstvom iz Prekmurja pa Porabja, z lejvov muzikov na gosline pa gitaro sta je pozdravili šaularki z mariborske glasbene šaule Izidora Krenn pa Karla Oršoš. Navzaučim se je poklono gostitel, generalni konzul RS dr. Boris Jesih. Kak je tapravo, je den kulture za dosta Slovencev najvejši slovenski svetek, vej je pa kultura zapisana v naši genaj, düši pa mišlenji. Kultura je prej vküpdržala Slovence v vsej sistemaj, ali je bilau lepau ali grdau. Za svetek pa je zatok pauzvo pravličarke iz Murske Sobote, ka aj bi se s pripovejsti kaj navčili vözraščeni ranč tak.

Lübitelje lejpi reči je pozdravila nej davnik imenüvana direktorica murskosoboške knjižnice Klauđija Šek Škafar tö. Večer s pripovejstami je biu že tretji v Porabji, lanjsko leto so takšiva držali že na Gorenjom Siniki pa v Števanovci. Tau vse v projektu »Obujamo dediščino« (erbo), šteri je lanjsko leto daubo nagrado za najbauški projekt slovenski splošni knjižnic za inovativno storitev za uporabnike, smo čüli od direktorice. Eške je cudjala, ka de knjižnica dale pomagala v Porabji gordržati gezik pa narodno čütenje, prej pravlični vör za šaulare, pravlični večerov za vözraščene pa knjig s »knjižnice na potačaj« ali bibliobusa.

Na tistom ponejlkovom večeri so nam pripovejdale štiri ženske pravličarke s Pomurja pa eden pravličar s Porabja. Metka Sraka je pripelala dvej

Vsi nastopajoči z gostiteloma, generalnim konzulom Borisom Jesihom pa z njegvo ženo Bredo Jesih

kračiši pripovejsti z zbirke porabski pravljic Karela Krajcarra. Prva z naslovom »Tobak« je gučala od toga, kak je vrag moške na njé vzeu, aj kadijo tobak. Ednoma je eške zrno dau, je pa ga prestrašo, ka pride po njega, če nede znau imé té rastlike. Pavri je poma-

Publika je napunila sejno dvorano generalnoga konzulata

gala ženska, štera se je naga skobacala v blati pa perđji pa tak znaurila vraga, šteri je v straji vöpovödo imé tobaka. Drüga pripovejst je bila malo bole zgodovinska pa gučala o »Zlatom teleti«, šteroga so prej v törski cajtaj zakopali v Slovenskoj vesi pod ednom bregvej. Lüstvo je kopalo, kopalo pa nika nej najšlo. Od velke skrbi so jim eške glavé plešive

gratale.

Ana Sušec je za varaški večer nalekla edno dugšo o krači (csülök), čutori pa palci. Té tri je eden srmak daubo od edno-

ga kaudiša, šteroma je dau svoj slejdnji krajcar. Krača je nikdar nejsfalila, čutora je bila vsikdar puna vina, palca pa je koga koli naribala. Večkrat so je ma steli vkradniti, liki je vsikdar čednejši biu. Gda pa je vörejšo zacumprani varaš, se je nej sto ženiti z obečanov

kraličnov. Za sedem lejt so ma rejsan vse vkradnili, depa se je leko povrno v tisti varaš, gde je s kraličnov dale srečno živo. »Od tistoga mau je palca pri vsakšom rami,« se je končala ta pripovejst, ranč tak v domanjnoj rečji.

Od porabski pravličarov smo leko na »improviziranom odri« generalnoga konzulata vidli pa čüli Karčina Holeca.

Sodelavec naši novin je začno pripovejdati o ednoj staroj babi, štero je sto vrag odpelati. Grda čalarica je vragej dala gnauk dugi cvören za šivati, ka je mogo med delom vö na okno skakati, drgauč pa vile na tri rase, s šterimi je mogo babi okau vöspikniti prej šeče. Tak je čalarica znaurila vraga, pa smo zvödali, ka »baba eške vragej nej trbej«. Dale smo od »porabskoga pravličara« čüli dugo, lejpo pa žalostno pripovejst o dekli z imenom Sonce pa pojbi z imenom Lajoš. Edna čalarica je zakunila cejlo držino lejpe dekle,

štera je najraj na svejti mejla svojoga pojba. Eden bogataš pa je sto Sonce za sebé meti, zatok go je na silo k sebi odpeplo. Zaman je zido visko grajko pa steno, dva mladiva sta se srečavala pa eden drügoma spejvala. Z njija skuz je začnila tečti voda, štera jiva je odnesla v smrt. Lüstvo je postavilo lesono tablo »SoLa« iz prvi liter njija imen, tak je gratalo ime gnešnje vesi Szalafö, od tistec pa je voda odtekla v andovsko Črno mlako.

Vesna Radovanovič je pripovedjala pravlico, štero je z naslovom »Golaubarova či« v svoji knjigaj »Mislice« napiso Feri Lainšček. Ta guči od toga, ka je Etelka, či grofice pri Rabi samo golaubara Ernina rada mejla. Oča je nej sto, ka bi s prausnim pojbm dejte mejla, zatok je Ernina v vauzo zapro, od svoje čeri pa krajvzeu deklučino. Slüžkinja je dejte v koriti po Rabi dojspistila, malo Ivano sta gorranila mlinar pa žena. Etelka je šla slüžit v Blatograd, nej je znala, če či živé. Kralič pa se je zalübo v lejpo mlinarovo či, štera je po lančeci na šinjeki gorprišla, što so njeni pravi stariške. Na konci je vse srečno bilau: kralič je vzeu Ivano, Etelka pa je nazajdabila

Ernina, šteri je eške nej mrau v vauzi.

Pravlični večer se je končo s hejcnov pripovejstjov Jasne Branke Štaman, štera pa je za razloček prišla s prleški koncov, s krajine kauli varaša Ljutomer z ov kraj Müre. Pripovedjala je v slovenskoj knjižnoj rečji, zmejs pa gda pa gda kaj cudjala v svojoj domanjnoj rečji tö. Njena pripovejst je gučala o naurom lüstvi v vesnici Veržej, štero je eden paster tak rad za norca emo: gnauk je na njinoj streji njau kravnjek, pa so se tisti škrabali, kak je krava tagor prišla; gda so ga zavezali v žakeu pa ga steli v Müro ličiti, je tak napravo, ka sta se mesto njega dva drügiva zalezala v vodej; v Ljutomeri je za dobre peneze audo vaugeldje, pa so Veržejčani zavolo toga svoje iže gorvužgali.

Tak so se vsi navzauči leko nasmejali pripovejstim. Za konec pa je edno lejpo »pravlico« povödala eške sodelavka murskosoboške knjižnice Klauđija Sedar: S sebov je pripelala nauvo publikacijo, štero so lanjsko leto vödali o porabskoj štrejki soboškoga bibliobusa. Prvi bus so vönapravili leta 1995, za en malo pa so se odlaučili, ka de prej v Porabje tö pelo. Če rejsan je bila eške grajnca, carina pa policaji, je 20. septembra 2000 »knjižnica na potačaj« pri Hodoši oprvin prejstaupila na Madžarsko. Minaulo je že 17 lejt, bibliobus pa eške itak prihaja, smo čüli od urednice publikacije, v šteroj so nutpokazane porabske vesnice pa ništerni kejpji, štere so namalali porabski mlajši.

»Viupamo, ka tau leto nas pozovéjo eške v Celovec, vejpa v Trst tö dëmo, v Porabji pa smo že večkrat bili. Radi bi, če bi leko v Porabje prišli eške s knjižničari z Mariborara pa napravili eden nepozaben pravlični večer,« se je za konec nasmehnila pravličarka Vesna.

-dm-

PETEK, 16.02.2018, I. spored TVS

6.05 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 Vem!, kviz, 11.45 Ugriznimo znanost: Zdravljenje z obsevanjem, oddaja o znanosti, 12.25 Anica: Anica in velika skrivnost, otroška družinska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Sveto pismo v vsakdanjem življenju, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Alpe-Donava-Jadran, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Sence, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 23.05 Špicelj, francosko-italijanski film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info-kanal

PETEK, 16.02.2018, II. spored TVS

6.55 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Smučarski teki - 15 km prosto (M), 8.30 Hokej na ledu (M) - Rusija : Slovenija, 11.20 Umetnostno drsanje - moški, kratki program, 13.20 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 14.20 Smučarski teki - 15 km prosto (M), 15.25 Smučarski skoki - velika skakalnica (M), kvalifikacije, 16.40 Hokej na ledu (M) - Rusija : Slovenija, 18.40 Smučarski skoki - velika skakalnica (M), kvalifikacije, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Za nič na svetu, španski film, 22.40 Zvezdana: Izguba, 23.20 Večer v Palladiumu (II.), 0.10 Glasbeni spoti, 2.45 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018

SOBOTA, 17.02.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.35 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Smučarski skoki - velika skakalnica (M), posamezno, 15.30 Profil, 15.55 Cesarjev kuhar, japonska serija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Moj pogled na znanost: Ženski in moški možgani - prof. dr. Gregor Majdič, 17.45 Poskusi va znova, britanska nadaljevanka, 18.10 Sladko življenje z Rachel Allen: Praznične sladice, 18.40 Ozare, 18.45 Miriam: Kuhinjski mešalnik, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Ema 2018, predizbor, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Epizoda v življenju zbiralca železa, koprodukcijski film, 23.45 Profil, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 1.35 Info-kanal

SOBOTA, 17.02.2018, II. spored TVS

6.10 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 7.10 Smučarski skoki - velika skakalnica (M), kvalifikacije, 8.10 Umetnostno drsanje (M), prosti program, 10.30 Smučarski teki - štafeta (Ž), 12.05 Biatlon - skupinski start (Ž), 13.05 Hokej na ledu - Slovenija : Slovaška, 15.35 Smučarski skoki - velika skakalnica (M), posamezno, 17.35 Alpsko smučanje - superveleslalom (Ž), 18.45 Umetnostno drsanje (M), prosti program, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Umori na podeželju (XVIII.): Incident v Cooper Hillu, britanska nanizanka, 22.30 Derren Brown: Poskusi: Skrivnost sreče, 23.20 Boštjan Gombač z Big Bandom RTV Slovenija, 0.50 Glasbeni spoti, 2.05 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018,

NEDELJA, 18.02.2018, I. spored TVS

7.00 Živ zav, otroški program, 9.50 Govoreči Tom in prijatelj: Izgubljeni prijatelj, risanka, 10.00 Mulčki: Kaj je prav, risanka, 10.05 Džamila in Aladin, angleška otroška nanizanka, 10.45 Sledi: Poslednji mariborski gospod, Franc Minařik (1887-1972), dokumentarna oddaja TV Maribor, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 15.10 Gospod Hulot na počitnicah, francoski film, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajčji zmaj: Pošast v temi, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Mame: Služba, slovenska nanizanka, 20.30 Modna hiša Velvet (IV.): V igri,

španska nadaljevanka, 21.50 Intervju, 22.40 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Kim Džong Un - zadnji rdeči princ, francoska dokumentarna oddaja, 0.10 Imago Sloveniae 2015 - Kitarist Mak Grgič, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

NEDELJA, 18.02.2018, II. spored TVS

5.40 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Alpsko smučanje - veleslalom (M), 2. vožnja, 7.10 Smučarski teki - štafeta 4 X 10 km (M), 8.45 Hokej na ledu - Slovenija : Slovaška, 10.45 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 12.05 Biatlon - skupinski start, 15 km (M), 13.20 Hokej na ledu - Švedska : Finska, 15.25 Smučarski teki - štafeta 4 X 10 km (M), 17.10 Biatlon - skupinski start, 15 km (M), 18.15 Alpsko smučanje - veleslalom (M), 19.45 Žrebanje Lota, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 21.25 Avtomobilnost, 22.00 Bleščica, oddaja o modi, 22.30 Ema 2018, predizbor, 0.30 Glasbeni spoti, 1.30 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, 3.00 Zabavni kanal, 5.55 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 19.02.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Sladko življenje z Rachel Allen: Praznične sladice, 10.35 10 domačih, 11.10 Vem!, kviz, 11.45 Otroški počitniški program: Op! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Ita Rina: Filmska zvezda, ki je zavrnila Hollywood, dokumentarni film, 14.30 S-prehodi, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Osmi dan, 16.05 Z glasbo in s plesom: Operne arije, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Osvežilna fronta: Španje, 17.55 Novice, 18.00 Young Village Folk, 18.10 Lili in Čarni zaliv: Odlikovanje za pomoč, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Pisave: Jože Snoj: Rekapitulacije, 23.30 Glasbeni večer, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

PONEDELJEK, 19.02.2018, II. spored TVS

7.15 Od kamna do kristala, portret Roka Petroviča, 8.25 Anapurna - gora preizkušeni, dokumentarna oddaja, 9.35 Ratrakistov dnevnik, dokumentarni feljton, 10.20 Avtomobilnost, 11.10 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Umetnostno drsanje - plesni pari, kratki program, 13.25 Smučarski skoki - ekipna tekma (M), 15.40 Hitrostno drsanje - ekipno, 500 m (M), finale, 16.10 Hokej na ledu, 18.10 Smučarski skoki - ekipna tekma (M), 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Varna hiša: Vran, britanska nadaljevanka, 21.50 Pogrešani dekleti, britanska nadaljevanka, 23.00 Cuba libre - država v tranziciji, nemška dokumentarna oddaja, 23.50 Avtomobilnost, 0.20 Glasbeni spoti, 1.20 Zabavni kanal, 2.45 Glasbeni spoti, 4.00 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018: Hokej na ledu (M)

TOREK, 20.02.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Otroški počitniški program: Op! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio City, 14.40 Kino Fokus, 15.00 Lučka - Pitypang, oddaja TV Lendava, 15.30 Kalimero: Hitro rastemo, risanka, 15.40 Čudogozd: Pod zemljo, igrane domišljajske zgodbe, 16.00 Jedi za vsak dan z Rachel Allen: Z domačega vrta, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Ženkeci: Juhica, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Kjer bom doma (V.): Anatomija njegovega odhoda, avstralska nadaljevanka, 21.00 Sprehod z Renato Salecl, belgijska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 23.05 Pričevalci: Stanko in Mary Prosenak, dokumentarna oddaja, 1.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.50 Info-kanal

TOREK, 20.02.2018, II. spored TVS

6.35 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Smučarski skoki - ekipna tekma (M), 11.00 Nordijska kombinacija - smučarski skoki, velika skakalnica, posamezno, 12.05 Biatlon - mešane štafete, 13.40 Nordijska kombinacija - smučarski teki, 10 km, posamezno, 14.35 Hokej na ledu (M), 16.55 Umetnostno drsanje - plesni pari, prosti program, 18.25 Biatlon - mešane štafete, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Prava ideja: Seven Refractories, ognjevarni betoni, 21.35 Akcent: Kriptoalute, 22.30 Medičejci, gospodarji Firenc, koprodukcijska nadaljevanka, 23.25 Glasbeni spoti, 0.25 Zabavni kanal, 1.35 Glasbeni spoti, 2.50 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Alpsko smučanje - smuk (Ž), 4.10 Smučanje prostega sloga - smučarski kros (M), kvalifikacije, 5.15 Smučanje prostega sloga - smučarski kros, izločilni boji

čarski teki, 10 km, posamezno, 14.35 Hokej na ledu (M), 16.55 Umetnostno drsanje - plesni pari, prosti program, 18.25 Biatlon - mešane štafete, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Prava ideja: Seven Refractories, ognjevarni betoni, 21.35 Akcent: Kriptoalute, 22.30 Medičejci, gospodarji Firenc, koprodukcijska nadaljevanka, 23.25 Glasbeni spoti, 0.25 Zabavni kanal, 1.35 Glasbeni spoti, 2.50 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Alpsko smučanje - smuk (Ž), 4.10 Smučanje prostega sloga - smučarski kros (M), kvalifikacije, 5.15 Smučanje prostega sloga - smučarski kros, izločilni boji

SREDA, 21.02.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Iz mariborskega studia, 11.00 Vem!, kviz, 11.35 Slastna kuhinja: Pečena jegulja, 11.45 Otroški počitniški program: Op! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju, 14.35 Duhovni utrip: Sveto pismo v vsakdanjem življenju, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice: OŠ Draga Kobala Maribor in OŠ Stopiče, kviz, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Dinotačke: Česar ni bilo tam, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Truman, špansko-argentinski film, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Sveto in svet, 23.50 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

SREDA, 21.02.2018, II. spored TVS

6.45 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Hokej na ledu (M), četrtfinale, 9.00 Smučarski teki - ekipno (M in Ž), kvalifikacije, 10.55 Smučarski teki - ekipno (M in Ž), finala, 12.20 Smučanje prostega sloga - smučarski kros (M), finale, 13.05 Hokej na ledu (M), četrtfinale, 15.25 Umetnostno drsanje - ženske, kratki program, 17.55 Alpsko smučanje - smuk (Ž), 19.05 Smučanje prostega sloga - smučarski kros (M), finale, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.55 Bleščica, oddaja o modi, 22.30 Oblaki nad Sils Mario, koprodukcijski film, 2014, 0.30 Glasbeni spoti, 2.10 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Alpsko smučanje - slalom (M), 1. vožnja, 3.20 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 4.20 Umetnostno drsanje - ženske, kratki program

ČETRTEK, 22.02.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Otroški počitniški program: Op! 12.45 Mulčki: Sally, risanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Akcent: Kriptoalute, 14.30 Slovenci v Italiji, 15.00 Brez meja - Hatartalan, oddaja TV Lendava, 15.50 Prava ideja: Seven Refractories, ognjevarni betoni, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Humani biomonitoring, 18.05 Zu: Zu se igra gusarje in vile, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka prelom, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Primer Barschel, nemška miniserija, 1.00 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.45 Info-kanal

ČETRTEK, 22.02.2018, II. spored TVS

5.40 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Alpsko smučanje - slalom (M), 2. vožnja, 7.05 Smučanje prostega sloga - smučarski kros, finale, 8.30 Nordijska kombinacija - ekipna tekma, 9.10 Hokej na ledu - finale (Ž), 11.10 Nordijska kombinacija - smučarski tek, štafeta, 12.05 Biatlon - štafeta (Ž), 13.30 Deskanje na snegu - paralelni veleslalom, kvalifikacije, 15.00 Hokej na ledu - finale (Ž), 17.00 Umetnostno drsanje - ženske, kratki program, 18.15 Alpsko smučanje - slalom (M), 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Avtomobilnost, 21.30 Odprta okna, koprodukcijski film, 23.10 Baletni večer, 0.00 Bleščica, oddaja o modi, 0.30 Glasbeni spoti, 1.30 Zabavni kanal, 2.50 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018

Zanau Vas lepau zvezjmo na predavanje

etnologinje **Jelke Pšajd**

Prejčk toga praga do me nesi, gda cujzapren očč

O MOKVAVČIJ ŠEGAJ F POMURJI IN PORABJI,

šteto de v stajdo, 28. februara 2018, od 16.30 vóre

v Slovenském dome v Monoštre.

Na predavanje do spejvali Ljudskij petci ZSM Gornji Senik,

Smeri ju tude velkj tau mašoga žitka, čv glij ju o njoj težko givati.

Brediti o smrti in oprjati, ka gnauk oij ta odjádmo, je tak že od mjadá svejta

na naškoga člaka težka preiskúvaja.

KÜHARJEVA SPOMINSKA HIŠA
NA GORNJEM SENIKU

(cerkvenozgodovinska in etnološka razstava)

Odprta ob torkih in četrtekih

od 14. do 18. ure,

ob sobotah od 10. do 14. ure.

Kontaktna oseba:

Ibolya Neubauer

Tel.: +36-30-6088-695

E-mail:

kuharemlekhaz@jupinet.hu

Vodstvo v slovenščini!

Vstop brezplačen!

Naslov:

H-9985, Gornji Senik,

Cerkvena pot 11.

POZVANJE

Dragi mladi in vsi tisti, steri se čütite za mladoga!

Za sodelavce Razvojne agencije Slovenska krajina je Porabje ena najlepši pokrajin. Gvüšno, ka bi ešče dosta lejko napravili, ka bi gratalo Porabje bole privlačno, gé je eške baukše živeti. Ka aj tau dosežemo, ručamo na vašo pomauč pa na vaše ideje.

Če mate kakšno dobro idejo ali bi radi kaj naredli za našo krajino, pridite **24. februara** na Slovensko kmetijo na Gorenjom Seniki. Dobimo se zadvečerek **ob 18. vóri**, da naprej potegnemo vse iz svojih možganov in vküper postavimo nauve smernice za razvoj Porabja.

Prisrčno vabljeni!

Razvojna agencija Slovenska krajina

Zveza Slovencev na Madžarskem organizira jezikovni tečaj

SKOZI SLOVENŠČINO DO OSNOV ANGLEŠČINE

Tečaj bo marca, aprila in maja 2018, enkrat tedensko po 2 uri (v večernih urah) v Slovenskem domu v Monoštru.

Tečaj bo brezplačen.

Rok prijave: 28. februar 2018

Prijavite se lahko po telefonu:
94/380-208

ali na naslednjem e-naslovu:
biserka.bajzek@gmail.com

Za koga aj damo 1 % iz svoji porciji

Društvo porabski slovenski penzionistov na znanje da vsejm bralcom novin Porabje, ka od 2018. leta naprej pravico ma dobiti 1 % porcije od tsti lidaj, steri so eške doužni plačívati porcije. Té 1 % vsakšij človek dá tistoj civilnoj organizaciji, steroj sam šké.

Društvo porabski slovenski penzionistov se že vnaprej trno lepau zavali vsem, steri našo letošnje delo pomorejo z enim procentom svoji porciji. Obečamo vam, ka na dobre cilje ponücamo vaše porcije. O tejm Vam na konci leta račun tü damo prejk novin. Našo delo se leko skaus sprvaja v porabski slovenski novinaj, na Radioni Monošter, v oddajaj Slovenski utrinki pa tøj-taum v varaški novinaj Monoštra. Baug plati vam, steri te nas etak pomagali.

Klara Fodor, predsednica

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

